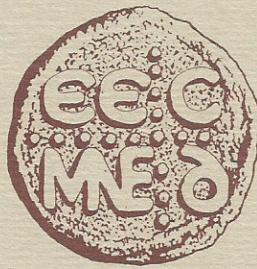

ΕΨΑ και ΕΣΠΕΡΙΑ

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

ΤΟΜΟΣ 7

ΑΘΗΝΑ 2007

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ
ΚΟΙΝΩΝΙΑΣ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

Ἔψα καὶ Ἐσπέρια

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΟ ΚΕΝΤΡΟ ΕΡΕΥΝΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ ΚΑΙ ΠΡΟΒΛΗΤΕΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ
ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

Διοικητικό Συμβούλιο

<i>Πρόεδρος:</i>	Ἄθηνᾶ Κόλια-Δερμιτζάκη
<i>Ἀντιπρόεδρος:</i>	Εἰρήνη Χρήστου
<i>Γεν. Γραμματέας:</i>	Μαρία Ντούρου-Ἡλιοπούλου
<i>Ταμίας:</i>	Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη
<i>Εἰδ. Γραμματέας:</i>	Κατερίνα Νικολάου
<i>Μέλη:</i>	Φλωρεντία Εὐαγγελάτου-Νοταρᾶ Ἀναστασία Παπαδία-Λάλα

ἔφα καὶ ἑσπέρια

Συντακτικὴ Ἐπιτροπὴ

Ἰωάννης Παννόπουλος
Φλωρεντία Εὐαγγελάτου-Νοταρᾶ
Ἄθηνᾶ Κόλια-Δερμιτζάκη
Τριανταφυλλίτσα Μανιάτη-Κοκκίνη
Κωνσταντῖνα Μέντζου-Μεϊμάρη
Νίκος Μοσχονᾶς

Ἐπιμέλεια ἐκδόσεως Ζ' τόμου

Ἄθηνᾶ Κόλια-Δερμιτζάκη
Μαρία Ντούρου-Ἡλιοπούλου

Σχέδιο ἐξωφύλλου

Μάριος Μπλέτας

Χορηγοί

Ἐθνικὸ καὶ Καποδιστριακὸ Πανεπιστήμιο Ἀθηνῶν

Copyright E.E.Σ.Μ.Ν.Ε.Δ., 2003

ISSN 1106-2614

<http://byz-neohell-west.arch.uoa.gr>

Εἰσαγωγή ἑσπερία

ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΕΡΕΥΝΑΣ ΤΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ
ΤΟΥ ΜΕΣΑΙΩΝΙΚΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΥ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟΥ ΜΕ ΤΗ ΔΥΣΗ

ΤΟΜΟΣ 7

ΑΘΗΝΑ 2007

* *Θεοφάνους Χρονογραφία*. Ἔκδ.: C. de Boor, Theophanis Chronographia I, Lipsiae 1883, σ. 475. 20 καί 27-30.

** Βλ. ΑΙΚ. ΧΡΙΣΤΟΦΙΛΟΠΟΥΛΟΥ, *Βυζαντινή Ἱστορία*, τ. Β'1 (610-867), Ἀθήνα 1984, σ. 150.

*Τούτῳ τῷ ἔτει ... ἔφθασαν ... καὶ οἱ ἀποσταλέντες
παρὰ Καρούλου ἀποκρισιάριοι καὶ τοῦ πάπα
Λέοντος πρὸς τὴν εὐσεβεστάτην Εἰρήνην, αἰτού-
μενοι ζευχθῆναι αὐτὴν τῷ Καρούλῳ πρὸς γάμον
καὶ ἐνῶσαι τὰ ἔϕα καὶ τὰ ἐσπέρια.**

Ἡ «ἔνωση» αὐτὴ τῆς βυζαντινῆς Ἀνατολῆς
καὶ τῆς λατινικῆς Δύσης θὰ εἶχε ἴσως πραγματο-
ποιηθεῖ, ἂν εἶχε εὐδοθεῖ τό συνοικέσιο τῆς βυ-
ζαντινῆς αυτοκράτειρας Εἰρήνης τῆς Ἀθηναίας
καὶ τοῦ Φράγκου βασιλέως Καρόλου τοῦ Μεγά-
λου πού φαίνεται ὅτι προσπάθησαν νά ἐπιτύ-
χουν, τό 802, οἱ βασιλικοὶ καὶ παπικοὶ ἀποκρι-
σιάριοι τῆς Δύσης. Οἱ συνεννοήσεις, ὅμως, μέ
τούς ἀπεσταλμένους αὐτούς ἐπέσπευσαν ἀπλῶς
τὴν ἀνατροπὴ τῆς Εἰρήνης...**

Έκτύπωση–Βιβλιοδεσία: Έκδόσεις Γ. Γκέλμπεσης, Λεωφ. Βίλας Πενταγώνου 1,
Άγ. Άνάργυροι, τηλ.: 210-8627275, 8547723
Κεντρική διάθεση: Βιβλιοπωλείο Καρδαμίτσα, Ίπποκράτους 8, 106 79 Άθήνα
τηλ.: 210-3615156, ήλ. δ/ση: info@kardamitsa.gr
Orders to: Institut du Livre A. Kardamitsa, Hippokratous 8, 106 79 Athènes
tel.: +210-3615156, e-mail: info@kardamitsa.gr

Π Ε Ρ Ι Ε Χ Ο Μ Ε Ν Α

Σελ.

Νικολέττα Γιαντσή

- Το δυτικό μοντέλο αστικής ανάπτυξης και η Κωνσταντινούπολη 11
Constantinople en tant que modèle des villes de l'Europe médiévale 23

Μαρία Νυσταζοπούλου-Πελεκίδου

- Τὰ πλαστά έγγραφα στους Μέσους Χρόνους στὸ Βυζάντιο καὶ στὰ Βαλκάνια.
Κριτήρια πλαστότητας, στόχοι καὶ τεχνικὲς 25
Les documents faux au Moyen Âge à Byzance et aux pays Balkaniques.
Critères, objectifs et méthodes de falsification 41

Maria Dourou-Elioroulou

- The presence of the Aragonese in Romania based on 14th-century
Aragonese documents 47
Ἡ παρουσία των Αραγωνίων στη Ρωμανία τον 14ο αἰώνα βάσει αραγωνικῶν
εγγράφων 55

Κωνσταντίνα Παπακοσμά

- Εδαφικὲς διεκδικήσεις τῆς Βενετίας στη Ν. Μεσσηνία (ἀ' μισό του 15ου
αἰώνα). Με αφορμὴ ἀνέκδοτο *αργυρόβουλλο* του Θωμά Παλαιολόγου 57
Venice's territorial pursuits in Messenia (first half of the 15th century).
On account of an unpublished *argyrovullon* of Thomas Palaeologos 84

Φωτεινή Καρλάφη-Μουρατίδη

- Ἡ συντεχνία των υποδηματοποιῶν στη βενετοκρατούμενη Κέρκυρα 85
The shoemakers' trade union in Venetian-ruled Corfu 111

Albert Balcells

- Ο Antoni Rubió i Lluch καὶ το Ἰνστιτούτο Καταλανικῶν Σπουδῶν 113
Antoni Rubió i Lluch and the Institute of Catalan Studies 127

Μαρία Ντούρου-Ηλιοπούλου

- Ο Antoni Rubió i Lluch ὡς ιστοριογράφος καὶ ἡ συμβολὴ του
στη μελέτη των Καταλανῶν στην Ελλάδα τον 14ο αἰώνα. 129
The contribution of Antoni Rubió i Lluch in the study of the Catalans in Greece
during the 14th century 135

«ΕΛΛΗΝΙΚΕΣ ΚΟΙΝΟΤΗΤΕΣ ΚΑΙ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ (13ος-19ος ΑΙ.) ΜΟΡΦΕΣ ΑΥΤΟΔΙΟΙΚΗΣΗΣ, ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΟΡΓΑΝΩΣΗ, ΣΥΓΚΡΟΤΗΣΗ ΤΑΥΤΟΤΗΤΩΝ»

Αναστασία Παπαδία-Λάλα

- «Ελληνικές Κοινότητες και Ευρωπαϊκός Κόσμος (13ος-19ος αι.).
Μορφές αυτοδιοίκησης, κοινωνική οργάνωση, συγκρότηση ταυτοτήτων»:
μια ερευνητική πρόταση 139
Greek communities and European world (13th-19th centuries).
Patterns of self-administration, social organization, identities' formation:
A research proposal 147

Μαρίνα Κουμανούδη

- Με αφορμή την ηλεκτρονική καταγραφή των πρεσβειών
της βενετοκρατούμενης Κρήτης (13ος-15ος αιώνας):
μια πρώτη προσέγγιση του αρχειακού υλικού 149
The creation of an electronic database of the embassies of Venetian Crete
(13th-15th centuries): a first approach to the archival material 164

Κατερίνα Κωνσταντινίδου

- Τα ληξιαρχικά βιβλία του βενετοκρατούμενου Χάνδακα (1632-1642).
Στεγανά και δίκτυα επικοινωνίας μεταξύ των ανώτερων κοινωνικών
στρωμάτων 173
Atti di matrimonio, di nascita e di battesimo della città di Handaca durante
il dominio veneto (1632-1642). Impermeabilità e reti di comunicazione
tra gli strati sociali superiori 190

Κατερίνα Μουσαδάκου

- Κοινότητα και πρεσβείες στις βενετοκρατούμενες ελληνικές περιοχές.
Όψεις των θεσμών κοινωνικής μέριμνας 191
Community and embassies of Greek regions under Venetian rule.
Aspects of institutions of social concern 211

Χριστίνα Παπακώστα

- Πάργα, Πρέβεζα, Βόνιτσα: αστικές συσσωματώσεις στα βενετικά
ηπειρωτικά εξαρτήματα 213
Parga, Prevesa, Vonizza: corporazioni civili nei territori continentali sotto
il dominio veneto 232

Αναστασία Παπαδία-Λάλα

- Ανασυγκροτώντας την «κοινότητα» στις βενετοκρατούμενες
ελληνικές περιοχές. Οργάνωση και αρχειακές πηγές 233
Reconstructing the "community" in the Venetian-ruled Greek lands.
Organization and archival sources 238

Μαρία Ενθymiού

- Αντί προλόγου: Οι κοινότητες της ελληνικής χερσονήσου κατά την

τουρκοκρατία. Μια απόπειρα σχηματικής κατάταξης στον χώρο, κατά την εσωτερική οικονομική και πολιτική τους λειτουργία	239
Instead of introduction: The communities of the Greek Peninsula under Ottoman rule. An attempt of schematic classification, according to their interval economic and political function	245
<i>Όλγα Κατσιαροδή-Hering</i>	
Άδελφότητα, κομπανία, κοινότητα. Πιά μιά τυπολογία τῶν ἑλληνικῶν κοινοτήτων τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης, μέ ἀφορμὴ τὸ ἀγνωστο καταστατικό τοῦ Miskolc (1801)	247
Confraternity, 'company', community. At a typology of the Greek communities in Central Europe, on the occasion of the unknown statutes of Miskolc (1801)	310
<i>Σωτήρης Κουτμάνης</i>	
Χρονικά για την ιστορία της ελληνικής κοινότητας Βενετίας (18ος αιώνας) ..	311
Chronicles about the history of the Greek community of Venice (18th century)	334
<i>Γκαρος Μαντούβαλος</i>	
Miskolc - Sátoraljaújhely - Βουδαπέστη: αναζητώντας τα ίχνη της ελληνικής εμπορικής διασποράς στην Ουγγαρία	335
Miskolc - Sátoraljaújhely - Budapest: tracing the Greek trade diaspora in Hungary	365
<i>Δημήτριος Κοντογεώργης</i>	
Έρευνητική αποστολή στη Ρουμανία. Έλληνικές κοινότητες (1829-ἀρχές 20οῦ αἰῶνα). Καταστατικά - σύλλογοι - ταυτότητες. Εἰσαγωγικὲς παρατηρήσεις	367
Research mission in Romania. Greek communities (1829 - beginning of the 20th century). Statutes - associations - identities. Introductory remarks	400
<i>Μαρία Στασινοπούλου</i>	
Αρχειακές πηγές για την ιστορία της κοινότητας της Αγίας Τριάδας της Βιέννης. Νέες προοπτικές	401
Archival sources on the history of the Greek-Orthodox community of the Holy Trinity in Vienna. New perspectives	408
<i>Olga Cicanci</i>	
Το στάδιο της έρευνας σχετικά με την ελληνική εμπορική διασπορά στον ρουμανικό χώρο (τον 17ο-18ο αιώνα)	409
The state of research on/about the Greek trade diaspora in Romania (17th-18th centuries)	421
<i>Παρουσίαση Νέων Βιβλίων</i>	
.....	423
† <i>Νίκη Τσελέντη-Παπαδοπούλου (1948-2007)</i>	425